Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractio de incarnatione - Cod. Ettenheim-Münster 198

Mangillius, Antonius

[S.l.], 1632-1634

Capvt I.

urn:nbn:de:bsz:31-117158

Visual Library

DISPVTATIO III.

De Unione et Assumptione, tum ex parte assumentis, tum ex parte naturae assumptae.

Haec disputatio comprehendet ea quae ex quaestione 3, 4, 5 et 6ta D. Thomae nobis iuxta nrum institutum examinanda sit et discutienda.

CAPVT I.

An personae divinae conveniat assumere naturam creatam?

Sensus quaestionis est: an divinae personae ita sit proprium assumere naturam creatam ut sit divinae personae proprium et nullo modo personae creatae convenire possit, id est personae divinae conveniat vel sit ex eo id, ut recte docet S. Thomas q. 3 art. 1 in corpore, assumere duo praestantium facit ad rem nram involvit nimirum principium efficiens assumptionis et terminum ad quem fit assumptio, siquidem assumere est quasi adsumere, quare si per possibile vel impossibile Deus aliquam humanam naturam uniret Michaeli q. q: neq Deus neq Michael proprie diceretur assumpsisse naturam illam, et Deus, sa ipse non esset terminus ad quem assumpta esset natura; et Michael sa ipse non fuisset principium efficiens huiusmodi assumptionis, quoniam a personae divina Verbi est principium efficiens assumptionis naturae humanae, sibi unitae eosdem actiones, ut dicat ex supradictis, et suppositorum est et terminus ad quem eruditem assumptionis, siquidem unio hypostatica, ut supra diximus, facta est in persona et in natura, ideo certum est divinae personae convenire assumere naturam creatam. an vero hoc ita sit proprium personae divinae ut nullo modo possit convenire personae creatae controversum est inter authores, quamvis sit certum sit apud omnes personam ~~divinam~~ creatam non posse praeter rem tanquam causam principalem sibi unire naturam alienam, quemadmodum est impossibile et impossibile est id aliquam natura creata subsistat per alienam subsistentiam, similiter etiam impossibile est naturam creatam unire subsistentiae alienae, ac proinde non potest supponere personae creatae id ipsa tanquam causa principalis unitas sibi naturam alienam, utrum tamen personae creatae possit de tanquam Dei instrumentum per potentiam obedientialem controversum est, siquidem nonnulli affirmant, alii vero cum Suarez disp. 25 cap. 1 a num. 4 negant,

negant, similiter controuersum e: an gona creata posit ee termino
ad quem assumatur vel ~~nuper~~ vincatur aliena nda creata, quoniam
a. solum a. posteriori difficultate, contra hic disputari solet ideo priori
omissa, de qua videri pt Vasquez loco citt. posteriorem solam examinabimus.

Prima. a. sentia affirmat gonam creatam posse terminare
nae supponitare. naam alienam per absolutam Dei potentiam, ita Beckam
in 3 q. 1 dubio vltimo ad 13, Vassolus in 3 dist. 1 q. 6. Maior q. 5
Almainus q. 2 dubio vltimo et alij pertim ex recentioribus, nullum
a. fundam videtur hoc assignari pro hac sentia nisi qd ex ea n videatur
sequi implicantia.

2da sentia negat, et Caietani et Medina in art. 1 quaestiones
3. Durandi in 3tio dist. 1 q. 5. Palmani q. 1 art. 2. Soti in 4 dist. 1
q. 2 art. 2. Aluarez ad 3tam partem disp. 18. Suarez disp. 13 sect. 4.
Vasquez disp. ~~22~~ 25 cap. 3 et 4 et Thomistarum contra. imo hac etiam
sentia colligitur ex D. Thoma q. 3 art. 1 ad 2dum, vbi docet proprium
de diuina gona, qua infinitatem terminare alienam naam.

Dicendum e cum 2da sentia, gonam creatam n posse terminare
alienam naam.

Probant pmo Caietanus et Durandus hac ratione: si gona
creata posset semel terminare naam creatam alienam posset etiam infinitas,
sed effectus infiniti n potest procedere a potentia finita cuiusmodi e gona
creata &c.

Contra hanc rationem e, qa si infinita illuminabilia ponerent
intra sphaeram Solis posset ea ita illuminare per suam potentiam finitam
et tunc est infinitus effectuum a potentia finita & n repugnat infinitatem
effectuum procedere a potentia finita, quantum e ex parte agentis nisi vel quatenus
e ~~ex~~ resistentia, vel quando e distantia, vel quando producendo e effectus
perfectior quam sit agens ea, vel aliquid simul limitans aut impediens
virtutem ea, ergo a. ex hoc qd effectus sit infinitus secundum numerum,
nihil directorum impedimentorum sequitur, in casu a. supra posito non
est vlla resistentia, qa si Deus auferat naa creata propriam subsistiam
causam, naa nullo modo agit in contrarium nec impedit ne terminetur
ab aliena subsistia, similiter nulla est distantia, vt supponitur, non
minuit effectus est supra vires aut perfectionem ea.

Rdetur plus sibi posse hoc infinitum quam finitum, hoc a. est
falsum in gona creata, quantum e ex se, posset terminare infinitas naas,
cum gona diuina n potest terminare plures infinitis.

Sed contra, qa cum fingitur plus sibi posse hoc ~~fin~~ infinitum quam
finitum, id tm verum e in hoc sensu, qd agens infinitum posit actibiem
suam extendere ad maiorem distantiam, intensionem, aut velocitatem,

vel agere

vel agere effectus quos aliquid simile, quoad alia vero nullum est discrimen inter finitum et infinitum nisi quod infinitum nobiliori modo facit id quod facit finitum, atque ita se res habet in casu nostro, quia non est maioris difficultatis terminare plures alienas naturas quam unam, neque est magis difficile vel repugnans quam una et eadem albedo afficiat vel informet simul plura albedinem quam ipsa tantum. Durandus affert etiam alias rationes suae facilis refellitionis.

Sed igitur propositio hoc modo: personalitas sive subsistentia creata est modus, ut supponimus ex Metaphysicis, modus autem non efficit nisi afficiendo et informando, et subsistentia creata non potest efficere nisi naturam creatam propriam cuius est modus, cum eam solum possit informare, ut est, et per sequens non potest terminare alienam naturam vel eam efficere, quod autem modus non efficiat nisi afficiendo et informando, in quo est tota vis argumenti, patet: quia modus est forma creata, et de ratione ac fori creatae est talis limitatio ut illam possit efficere sive tribuere esse quam nisi afficiendo et informando, quia fori non est efficere nisi per modum fori, alioquin non esset essentialiter fori efficere ac per modum fori et afficere et informare sive informatio essentiam constituere.

Dices: personalitas divina quamvis sit modus extra et non divina cum ea identificatur et naturam divinam subsistentem constituat eam modificando per identificationem, nihilominus potest facere sive contribuere, naturam humanam subsistentem licet eam non modificet sed tantum terminet, similiter ergo poterit subsistentiam creatam hoc terminare naturam alienam licet non faciat subsistere naturam propriam nisi eam modificando.

Sed transeat totum, nego ergo: ratio disparitatis est, quia subsistentia divina licet substantialiter modo facto divinam naturam subsistentem, tamen potest quam infinitatem non est limitata in ratione subsistentiae vel personae, et ideo potest etiam solum terminando naturam creatam facere illam subsistere, cum autem subsistentia et personalitas creata sit modus et fori creata atque limitata, non potest efficere nisi in suo ente determinato et limitato neque afficiendo et informando.

Et ad idem dico: quia affectionem non potest efficere proprium nisi per proprium effectibile subsistentiae creatae et propria natura prout est talis individualiter, quia talis numero subsistentia respicit talem numero naturam individuam tanquam suum proprium effectibile non autem respicit aliam, sicut e. g. subsistentia creata in genere respicit naturam creatam in genere, et subsistentia creata in specie respicit naturam creatam in specie, ita subsistentia numeralis et individua ex suis principiis intrinsecis vel ex sua entitate individuali respicit hanc numero naturam creatam et hanc numero et non aliam et non potest efficere nisi propriam naturam cuius solius est effectiva quamque solam ideo respicit. Maior, quia sola probanda remanet, patet inductione: quia si Petrus habet naturam

tuerse rationis a nobis rate, sed ignis v.g. non potest efficere naturam coeli constituendo unum per se cum eo, quia sed ignis non respicit naturam illam tanquam propriam effectibile, similiter hæc numero relata saltem mutatis quia e in hoc numero horae, licet ponatur ex natura rei distincta a tempore, non est ulla ratio aequare vel efficere nisi eundem numero horem nemae cum refellendo, quia non alium sed unum tm numero horem respicit, idem verificatur in hac numero actione respectu huius numero effectus sine termini e agentis qui respicit, e in hoc numero Joi si detur, in omnibus ad unum istum, e sic de cæteris.

Sed dicis qui licet substantia creata non potest immediate e per seipsam perficere nisi propriam naturam, poterit tm mediante aliqua unione sibi vel alicui e nata superadita eandem naturam efficere ac terminare.

Secundo, quia substantia creata e modus, ee a modum e ee in esse suo neq; hi aliud ee, quare si ponatur qui mediante unione superadita potest afficere aliud esse, iam iter ee modum habebit aliud ee nemee ee sed propriae dicta cuius e proprium informare esse cuius hi e modus ac proinde substantia creata non erit tm modus eo qui non stineatur intra limites modi, atq ita si admittatur qui modus mediante unione superadita potest afficere intrinsece aliquo esse, similiter nei poterit qui relata hæc numero e intrinsecalis potest mediante unione superadita alienum esse afficere atq ipsum referre, qui nemo, ut opinor, concesserit. Sed qui si substantia vnius naturæ creatæ potest mediante unione superadita terminare e efficere alienam naturam e cum ea constituere unum per se eadem substantia tanquam effectiua respiceret naturam duplicem vt effectibilem, restiteret, inquiam, per suam entitatem sine per respectum sibi identificatum, sicut sed per respectum sibi identificatum respicit naturam, qui ex illis fit fieri unum per se, ac proinde substantia creata propria vnius naturæ illis respectu sibi identificatis exigeret terminare rectam alienam naturam, e per secundum potest naturaliter id operare, qui est falsum, ac proinde non est substantia huius naturæ propriæ.

Dices: ota quæ sit in substantia materiali figurantur per eandem figuram quantitatis, sunt locabilia per quantitatis locabilitatem, impenetrabilia per impenetrabilitatem eandem quantitatis, e tm figura, locabilitas, e impenetrabilitas non respicit nisi quantitatem vel corpus quantum & perfectibile et perficere e actuare etiam alia præter proprium perfectibile. Sed transeat hoc, licet ego pars potest habere difficultatem, deinde nego seq: si nimirum sensus illius sit vt perfectibile potest perficere primo e immediate etiam alia præter proprium perfectibile qui respicit. neq obstat qui figura præter quantitatem e corpus figuret etiam ea quæ sit in quantitate

a corpore

è corpore, qa figura n figurat illa primo è immediate, sicut figurat quantitatem è corpus, sed tm secundario è per accidens, hoc est mediante quantitate. subsistentia verò creata n terminaret alienam naam, n solum propriam naam sed etiam propriam primo è immediate perficeret, qd negatur. qd a. dixemus de figura, idem applicandum è localitati è impenetrabilitati.

Dices: subsistentia, quæ personalitas divina Verbi n respicit humanam Chri naam, qa tm è infinita in genere subsistentiæ è personalitatis, quasi æquales omni subsistentiæ creatæ, tum actualitatem sublimis, ideo pt perficere hanc numero humanam Chri naam quasi propriam è creatam eiusdem naæ subsistentiam quam eminenter continet sive eidem æquales, cum a subsistentia creata n contineat alterum nec æqualeat, neq pt alterius locum sustinere, qd è terminare naam alienam.

Ex dictis colligi pt, benè S. Thomam, vbi supra, asserere qd subsistentia divina ob suam infinitatem potest terminare naam alienam, è male Scotum in 3. dist. 1. q. 4. impugnare hanc doctrinam, dicendo qd personalitas, divina n habet infinitatem, qa habet n habet infinitatem actualem, habet tm infinitatem personalem, quæ sufficit ad rem nram, è è necessaria vt subsistentia divina nra proportionata divinæ naæ, sicut etiam naa divina è infinita, ita etiam personalitates quæ illam terminant debent è infinitæ; si è terminabile è infinitum, etiam terminus debet è infinitus, alioquin si naa est infinita, è personalitates n essent infinitæ, deberent è finitæ, ac proinde essent improportionatæ nec contitucerent infinitum.

Objices: res naales aqua v. g. divina virtute et per potiam obedientialem producerent rem naualem nempe gratiam, è subsistentia creata poterit per potiam obedientialem terminare naam alienam. Re negando sicq. disparitate, qa si subsistentia creata per potiam obedientialem potest terminare naam alienam sua deberet elevari in genere caæ finalis ad præstandum effectum quem ipsa per se n pt præstare naaliter, hoc a. è impossibile, contra vero nullum è absurdum qd res naalis elevetur in genere caæ efficientis ad edendum effectum naualem sive quoad modum, sive quoad substantiam.

CAPVT II.

Vtrum divina natura conveniat assumere humanitatem?

Assumere duo dicit, scilicet quæ principium, è terminum assumptionis, certum è a. divina naa convenire è principium efficiens assumptionis, imo hoc primo è immediate convenit eidem naæ divinæ,